

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

AYT

ŞİİR - SORU ÇÖZÜMÜ - II

ORDU-ÖDM

*Düşürdün aşkın narına
Karıştırdın küle beni
Atın yolun kenarına
Yar geçtikçe göre beni*

Bu dördük aşağıdaki şiir geleneklerinden hangisine aittir?

- A) Destan Dönemi Edebiyatı
- B) Divan edebiyatı
- C) Halk edebiyatı**
- D) Tanzimat Dönemi Edebiyatı
- E) Servetifünun Edebiyatı

*Ağam İstanbul'u mesken mi tuttun
Gördün güzelleri beni unuttun
Sılaya dönmeye yemin mi ettin
Gayrı dayanacak özüm kalmadı*

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Özlem teması işlenmiştir.
- B) Sade bir Türkçe ile söylenmiştir.
- C) Bir türküden alınmıştır.
- D) Zengin kafiyelidir.**
- E) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.

*Aştı gitti göremedim boyunu
Çene tutmuş kaşlarının yayını
Yeni bildim güzellerin huyunu
Gel denmeyen yere varılmaz imiş*

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Koşma tipinde kafiyeleşmiştir.
- B) Redif kullanılmıştır.
- C) Lirik bir anlatımı vardır.
- D) Tam uyak kullanılmıştır.**
- E) 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır.

Mani nazım şekliyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Başlıca teması aşktır.
- B) Daha çok 7'li hece ölçüsüyle oluşturulur.
- C) Kafiye örgüsü aaxa şeklindedir.
- D) Asıl söylenmek istenen son iki dizede dile getirilir.
- E) Karacaoğlan ve Seyrani çok sayıda mani yazmıştır.**

*Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi
Kundurasi vurmadığı zamanlarda
Anmazdı ama Allah'ın
Günahkar da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendi'ye*

Bu dizelerin şairiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Samimi bir dil kullanmıştır.
- B) Şiirlerinde mizaha yer vermiştir.
- C) Sıradan insanlar üzerinde durmuştur.
- D) Serbest tarzda yazmıştır.
- E) Şairaneliği benimsemiştir.

*Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yerin var
Gül goncasısın gûşe-i destâr senindir
Gel ey gül-i ra'nâ*

[Ey gül goncası, sen meclise gelirsin de sana bir yer bulunmaz mı? Başımızın üzerinde yerin var. Sarıklarımızın köşesi sana ayrılmıştır. Ey güzel gül, sen (yeter ki) gel!]

Aşağıdakilerden hangisinde bu şiir parçasında kullanılan edebî sanatlardan ikisi yer almaktadır?

A) İstiare - tevriye

B) Kinaye - telmih

C) İstifham - teşhis

D) Nida – hüsnü talil

E) Tевriye - tezat

*Her dem bana yâr arz-ı ruhsâr eyler
Hüsnüne beni beter giriftâr eyler
Güyâ ki kemâl-i aşk dersin okutur
Her dem bana ta'lîmini tekrâr eyler*

(ruhsar: yanak, giriftâr: tutulmuş, ta'lîm: öğretmek, yetiştirmek)

Tek dörtlükten oluşan bu şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şarkı

B) Rubai

C) Mesnevi

D) Mani

E) Terkib-i bent

Veysel der çıkayım bir yüce dağa
Ağaçlar bezenmiş yeşil yaprağa
Bir gün olur tenim düşer toprağa
Karışır toprağa toz olur gider

Bu dörtlük için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Şairin adı söylendiği için şiirin son dörtlüğüdür.
- B) aaab şeklinde kafiyelenmiştir.
- C) Zengin kafiye ve redif vardır.**
- D) Duru bir dille söylenmiştir.
- E) Âşık edebiyatı şiir geleneğinin özelliklerini yansıtır.

*Erdi aşın taturgan
Yavlak yağıg kaçurgan
Ograk süsin kaytargan
Bastı ölüm ahtarı*

(O, yemeğini tattıran, kötü düşmanları kaçırtan, ograk ordusunu püskürten yiğit idi. Ölüm onu yıkarak bastırdı.)

İslamiyet öncesine ait bu dörtlüğün tema bakımından İslami devir Türk edebiyatındaki karşılığı nedir?

A) Koşma

B) Sav

C) Ağıt

D) Mersiye

E) Varsağı

İnsanın Allah'tan geldiğini ve tekrar ona döneceğini anlatan şiirlerdir. Uyak örgüsü ilahideki gibidir. İnsanın basit bir varlıktan üstün bir varlığa doğru ilerleyişini, kâmil bir insan olma sürecini ele alır.

Bu parçada tanıtılan nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nutuk

B) Devriye

C) Deme

D) Nefes

E) Şathiye

Kaside içinde matlanın yenilenmesiyle başlayan ---- beş- on beş beyit arasında değişir. Bir kasidenin başında ya da sonunda yer alabildiği gibi hiç bulunmadığı örnekler de vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) girizgah

C) tegazzül

B) methiye

D) nesip

E) fahriye

*Kadrüni seng-i musallâda bilüp ey Bâkî
Turup el bağlayalar karşuna yârân saf saf*

Bu beyitte insanların cenaze namazında saf saf dizilip ellerini bağlamaları saygı duyma, kıymet bilme nedeniyle açıklanarak ---- sanatı yapılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hüsnü talil

C) rücu

E) istifham

B) tecahülü arif

D) mübalağa

- I. yüzüm sürüp
II. ol zât-ı pâke
III. çemenler gibi hâke
IV. du'âlar eyledüm

(zât: değerli kişi, hâk: toprak)

Bir mesneviden alınan bu şiir parçalarından anlamlı bir beyit oluşturulmak istense doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I ve II.
III ve IV.
B) I ve III.
IV ve II.
C) III ve I.
II ve IV.
D) I ve IV.
II ve III.
E) IV ve I.
III ve II.

*Benim tek hîç kim zâr ü perîşan olmasın yâ Rab
Esîr-i derd-i aşk u dâg-ı hicrân olmasın yâ Rab*
(tek: gibi, zâr: inleme, dâg-ı hicrân: ayrılık yanığı)

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir gazelin matla beytidir.
- B) Şiirin öznesi aşk derdinin esiri olmuştur.
- C) Nida sanatı yapılmıştır.
- D) Aruz ölçüsüyle söylenmiştir.
- E) Âşık edebiyatı geleneği ürünüdür.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen nazım biçimlerinin hepsi aynı nazım birimiyle yazılabilir?

A) muhammes-taştir-tahmis-tardıyye.....beşli

B) mesnevi-gazel-kaside-müseddes

C) tuyuğ-rubai-murabba-kıt'a

D) terciibent-rubai-murabba-gazel

E) gazel-mesnevi-şarkı-terkibibent